

KAPITOLA I

ODCHOD ZE SCÉNY NA PALUBĚ VESLICE

S VRANAMI V PATÁCH

V níž dívka jménem September stráží tajemství a potýká se s problémy ve škole, oslaví třinácté narozeniny a nakonec ji málem srazí kolemjedoucí veslice, díky čemuž najde cestu zpátky do Čarozemě

Byla jednou jedna dívka, jmenovala se September a měla tajemství. Taková tajemství, to jsou velice křehké záležitosti. Dovedou vás celé naplnit blažeností, až se cítíte jako kočka, která právě objevila obzvláště vypaseného vrabčáka, a podařilo se jí ho sníst, aniž ji byt' jedinkrát kousl či drápl. Ale tajemství se do vás taky můžou zaseknout a uvnitř vám pomalinku rozvařovat kosti na hořkou polévku. Pak nemáte vy tajemství, ale tajemství má vás. Můžeme tedy být rádi, že September měla nad svým tajemstvím navrch

a nosila ho s sebou jako přepychové rukavice, které mohla vytáhnout, když jí byla zima, a vklouznout do nich, aby se upamatovala na teplo dřívějších dní.

September tajila toto: Byla v Čarozemi.

To už se v průběhu světových dějin přihodilo i jiným dětem. Věnuje se tomu mnoho knih a chlapci i děvčata je už dlouhé, předlouhé časy čtou a vyrábějí si dřevěné meče a papírové kentaury a čekají, až přijde řada i na ně. Septemberino čekání ovšem loni na jaře skončilo. Utkala se se zlou královnou a celou zem zachránila před její krutostí. Poznala nové kamarády, kteří byli stateční a chytrí a vtipní, a navíc byli taky wyvern a marid a mluvící lucerna.

Problémem ovšem bylo, že jenom velice málo dobrodružných knih se podrobněji věnuje problematice toho, jak se chovat po návratu domů. September se změnila zásadním způsobem – z dívky, která si zoufale přála, aby takové věci doopravdy byly, v dívku, která věděla, že doopravdy jsou. Taková změna, to není jako pořídit si nový účes, spíš jako pořídit si celou novou hlavu.

Chození do školy jí to ale nijak výrazně nezpříjemnilo.

Zatímco dřív se September zdála prostě a nenápadně zvláštní, jak tak při hodinách matematiky zírala z okna a během občanské nauky si pod lavicí četla ve velkých barevných knihách, teď ostatní děti vycitily, že je v ní cosi divokého a cizokrajného. Její spolužačky nedokázaly vysvětlit, co je na September tak rozčiluje, a kdybyste se s nimi posadili a zeptali se jich na to, dostaly by ze sebe přinejlepším asi takové vysvětlení: „Prostě není jako my ostatní.“

A tak ji ostatní dívky nezvaly na narozeninové oslavy a neptaly se jí, jak se měla o prázdninách. Kradly jí knihy a učitelům o ní vykládaly lži. „September při algebře podvádí,“ prozrazovaly na ni nesmírně důvěrně. „September si v chemii čte ošklivé staré knihy. September chodí s klukama za tělocvičnu.“

Za zády se jí posmívaly tónem, který kolem změní jejich krajkových šatů a omašlených loken vytvářel trnité živé ploty. Ony uvnitř, prozrazovalo šeptání, a September bude vždycky venku, za plotem.

Navzdory tomu všemu September své tajemství opatrovala. Když jí bylo chladno a smutno a slabo, tajemství vytáhla a foukala na něj jako na řeřavý uhlík, dokud se zase nerozzářilo a celičkou ji nenaplnilo: A-až-L, její knivern, čenichem vytrvale dloubající Víkenda do modré tváře, dokud se marid nerozesměje, Zele-

ný Vítr, dusající ve svých smaragdových sněžnicích pšenicí. A všichni čekají, až se September zase vrátí, což ona taky udělá – už brzy, velice brzy, teď už každickým okamžikem. September si připadala úplně jako teta Margaret, která po návratu ze svých cest už nikdy nebyla jako předtím. Dlouze vyprávěla o Paříži a hedvábných kalhotách a červených akordeonech a buldocích a nikdo jí nijak zvlášť nerozuměl. Zdvořile ji ale poslouchali, dokud se její vyprávění nakonec nevytratilo do ztracena a ona nezůstala sedět zahleděná ven z okna, jako by za ním mohla spatřit hladinu řeky Seiny, a ne jenom hektary a hektary pšenice a kukuřice. September teď měla pocit, že tetě Margaret rozumí, a předsevzala si, že jí bude naslouchat obzvlášť pozorně, až příště přijede na návštěvu.

Každý večer September dělala to, co vždycky. Umývala ty samé růžovo-žluté hrníčky na čaj, které vždycky umývala. Starala se o toho samého malého a čím dál úzkostlivějšího psíka, o kterého se starala vždycky. Sedávala u vysokého rádia z ořechového dřeva a poslouchala přehledy zpráv o válce, o tátovi. Rádio se v jejich obývacím pokoji tyčilo tak vysoké a ohromné, že September připadalo jako strašlivé dveře, které se mohou každou chvílí otevřít a vpustit dovnitř špatné zprávy. Každý večer, když slunce zapadalo za okraj širé žluté prerie, dávala September dobrý pozor, jestli na horizontu nespatří zelený záblesk nebo mezi stébly trávy kousek skvrnité kožešiny, jestli nezaslechne určitý druh smíchu, typické zapředení. Podzim rozdával dny jako z balíčku zlatavých karet a nikdo nepřicházel.

O nedělích mívala její máma den volna, kdy nemusela do továrny montovat letadla, a tak si September neděle zamilovala. Někdy spolu sedávaly v pohodlí u krbu a četly, zatímco psík dorážel na tkaničky jejich bot, jindy její máma zmizela pod ubohým starým fordem modelu A pana Alberta a bušila do něj a bušila, dokud September nemohla zase otočit klíčkem a poslouchat, jak se auto opět probírá k životu a poslušně brumlá. Ještě docela nedávno čítávala máma September z té či oné knížky o vílách nebo vojácích nebo osadnících, teď už ale jen jedna druhé dělaly společnost, zatímco si každá četla svůj vlastní román nebo noviny, zrovna jako si September pamatovala, že to dřív – před válkou – dělávali máma s tátou. Neděle byly nejskvělejší dny. September připadalo, že slunce září a září, a ona pod širokým, upřímným úsměvem své matky jenom kvetla. O nedělích se netrápila. Nestýskalo se jí po místě, které dospě-

lému člověku nemohla jakživa vysvětlit. Netoužila po tom, aby místo skrovné večere sestávající z nevelkého přídělu hovězího z plechovky dostala čarodějnou hostinu oplývající cukrovinkami a grilovanými srdíčky a fialovými melouny nacucanými vínem z dešťové vody.

O nedělích si September na Čarozem skoro ani nevzpomněla.

Čas od času ji napadlo, že by mohla mámě všechno vyprávět.

Čas od času po tom úplně prahla. Ale nějaká starší a moudřejší část jí samotné jí napovídala: *Některé věci mají zůstat skryté a utajené*. Bála se, že kdyby ten příběh vyprávěla nahlas, mohl by zmizet, jako by ani nikdy nebyl, že by ho mohl odváť vítr jako pampeliškové chmýří. Co když nic z toho vlastně ani nebylo skutečné? Co když se jí to všechno jen zdálo, nebo ještě hůř, co když přišla o rozum, jako tátův bratranec v Iowa City? Všechny tyhle možnosti byly příliš strašlivé, i když na ně člověk jen pomyslel, jenže September na ně stejně nedokázala nepomýšlet.

Kdykoli ji tyhle temné myšlenky napadaly – že je vlastně možná jen hloupá holka, co přečetla moc knížek, že je ve skutečnosti jen pomatená – ohlédla se a po zádech jí přeběhl mráz. Měla totiž důkaz, že se to všechno skutečně stalo. Na jedné daleké řece, blízko jednoho dalekého města, přišla o svůj stín. Přišla o něco velkého a skutečného a nemohla to získat zpět. A kdyby si snad někdo někdy všiml, že September ani před sebe, ani za sebe nevrhala žádný stín, musela by s pravdou ven. Dokud ale Septembeřino tajemství zůstávalo tajemstvím, September cítila, že snese všechno – holky ve škole, mámu v továrně i tátu ve válce. Dokonce snesla i to obrovské rádio v obýváku, co věčně praská jako nikdy nevyhasínající oheň.

Už uběhl skoro rok od chvíle, kdy se September vrátila z Čarozemě domů. Jelikož byla poměrně praktické dítě, začala se po svých hrdinských činech na opačné straně světa zajímat o mytologii a nastudovala si, co mohla, o vílách a starých božstvech a dědičných monarších a jiných kouzelných bytostech. Na základě svého výzkumu usoudila, že rok je právě tak akorát. Jedno celé dlouhé oběhnutí kolem slunce. Zelený Vítr teď už každou chvíli určitě připlachtí oblohou, aby ji s sebou odnesl, bude se smát a bude si vykračovat dlouhými kroky a cestu zpátky do jejího světa bude dláždit rýmy. A poněvadž Marký-

za byla poražena a zámky řetězů odemčeny, September tentokrát nebude mít na programu žádné strašlivé skutky ani zkoušky hranic své odvahy, nýbrž bude zakoušet jen samé potěšení a radovánky a ostružinové poháry se šlehačkou.

Jenže Zelený Vítr nepřicházel.

Jak se jaro blížilo ke konci, September si začínala dělat skutečné starosti. V Čarozemi čas plynul jinak – co když jí bude osmdesát, než tam uběhne jediný rok? Co když Zelený Vítr přijde a najde tady jen starou dámu potýkající se s dnou? Samozřejmě že September by s ním letěla tak jako tak – nepřemýšlela by ani chvíli, ať už by jí bylo osmnáct, nebo osmdesát! Jenže starým dámám v Čarozemi hrozila jistá nebezpečí, například zlomení krčku stehenní kosti při jízdě na divokém velocipédu, nebo třeba že každý hned udělá všechno, co řeknete, jen proto, že máte vrásky. To druhé by nebylo až *tak* špatné – September by třeba mohla být skvělou sešlou starou čarodějnící a naučit se pochechtávat čarodějnickým chechotem. To by jí určitě náramně šlo. Jenže to by znamenalo tak příšerně dlouhé čekání! Dokonce i ten malý, nevesele vyhlížející psík po ní začal kousavě pokukovat, jako by jí říkal: *Neměla bys touhle dobou už být na cestách?*

A co huň, co když na ni Zelený Vítr zapomněl? Nebo našel jinou dívku právě tak schopnou porážet zlo a pronášet moudra? Co když se jí v Čarozemi za její laskavost všichni jen pěkně uklonili a dál si hleděli svých záležitostí a na svou malou člověčí kamarádku si už ani nevzpomněli? Co když pro ni už nikdy nikdo nepřijde?

September teď bylo třináct. Ani se neobtěžovala zvat někoho na oslavu. Namísto toho dostala od mámy stožek přidělových lístků svázaných hnědou sametovou stužkou. Dávala je pro September stranou celé měsíce. Máslo, cukr, sůl, mouka! Paní Bowmanová jim k tomu všemu v obchodě přidala ještě malý balíček kakaa. September s mámou pak v kuchyni společně upekly dort, zatímco malý psík, celý rozdivočelý, skákal kolem nich a snažil se olíznout vařečku. V narozeninové dobrotě bylo tak málo čokolády, že se výsledek barvou podobal ze všeho nejvíc prachu, September ale chutnal znamenitě! Potom si vyrazily do kina na film o špionech. September dostala celý sáček popcornu sama pro sebe, a k tomu ještě karamelky. Až se jí ze vší té velkoleposti zamotala hlava! Bylo to skoro tak skvělé jako neděle, hlavně protože dostala tři knížky zabalené hezky

v zeleném papíře, z nichž jedna byla ve francouzštině a přišla poštou až z daleké vesnice, kterou osvobodil její táta. (My si můžeme být jisti, že při osvobození oné vesnice měl nějaké ty pomocníky, ovšem pokud šlo o September, její táta všechno vykonal úplně sám. Možná dokonce pod pohrůzkou propíchnutí zlatým mečem a v sedle překrásného vraníka. September občas připadalo velice těžké přemýšlet o tátových bitvách, aniž by přemýšlela taky o svých vlastních.) Přecíst si tu knížku samozřejmě neuměla, táta do ní ale vepsal: „Brzy se zase uvidíme, moje malá.“ Tím pádem to byla ta nejlepší knížka, co kdy kdo napsal. Taky v ní byly obrázky a na nich dívka rozhodně o nic starší než September, jak sedí na měsíci a vztahuje ruce ke hvězdám nebo jak stojí na vysoké lunární hoře a hovoří k podivnému červenému klobouku se dvěma dlouhými brky, který se vznáší vedle ní, drzý, přesně jak si přejete. September knihu podrobně zkoumala celou cestu do biografu a snažila se ta podivně vypadající slova vyslovit, snažila se přijít na to, o čem příběh asi tak může být.

Společně s mámou spořádaly prachově zbarvený narozeninový dort a máma postavila vodu na čaj. Psík se vrhl na krajně uspokojivou kost plnou morku. September vzala svoje nové knížky a vyšla ven do polí pozorovat smrákání a přemýšlet. Jak vycházela zadními dveřmi, slyšela z rádia křupání a hlasy. Prskání a praskání šumícího přístroje ji následovaly ven jako šedé stíny.

September si lehla mezi stébla, v květnu už poměrně vysoká. Dívala se přes zlatavě zelené stonky obilí nahoru. Nebe zářilo temně modrou a růžovou a zažehla se na něm malá žlutá hvězdička, jako když se za vlhého večera rozsvítí žárovka. *To je Venuše*, napadlo September. *Venuše byla bohyně lásky. To je pěkné, že láska vyjde večer na oblohu jako první a ráno vyhasne jako poslední. Láska se stará o to, aby světlo zářilo celou noc.* Ať už to byl kdokoli, koho napadlo pojmenovat ji právě *Venuše*, zasloužil by si jedničku s hvězdičkou.

Můžeme naší dívence klidně prominout, že si toho zvuku zprvu nevšimla. Pro jednu nevyčkávala na podivné zvuky či podivná znamení. Pro jednu vůbec nedumala nad Čarozemí, nýbrž nad dívkou rozmlouvající s červeným kloboukem a nad tím, co to asi tak mohlo znamenat a jak je to báječné, že její táta osvobodil celou vesnici. A šeleštění je tak jako tak poměrně obvyklým zvukem, jsou-li na scéně pole a louky. Zaslechla ten zvuk a listy jejích naroze-

ninových knížek prohrábl mírný vánek, September ale vzhlédla, až když jí nad hlavou senzační rychlostí prolétla veslice. Plula na špičkách pšeničných stébel pšenice, jako kdyby to byly vlny na vodě.

September vyskočila a zahlédla v malém černém člunu, jehož vesla zuřivě rotovala a jenž hbitě nadskakoval nad polem, dvě postavy. Jedna měla nasazený široký klobouk, lesklý a tmavý jako klobouk rybáře. Druhá postava měla dlouhou stříbrnou paži přehozenou přes okraj člunu a dlaní hladila chlupaté vrcholky suchého obilí. Paže se kovově třpytila a zářila – útlé ženské zápěstí z naleštěného kovu, ruka olemovaná železnými nehty. September jim neviděla do tváře – přes ohromná široká shrbená záda muže nebylo ze stříbrné dámy vidět nic než ta jedna paže.

„Počkejte!“ vykřikla September a rozběhla se za člunem, jak nejrychleji mohla. Poznala čarozemské dění, když nějaké viděla, a teď právě viděla, že se jedno za vytrvalého nadsakování rítí plnou rychlostí pryč od ní. „Počkejte! Tady jsem!“

„Měli bysme si dávat bacha na Almána!“ zavolal muž v černém přšiplášti a ohlédl se přes rameno. Obličej měl ve stínu, jeho hlas se ale zdál povědomý, takový trochu nakřáplý, neukázněný chrapot, který September téměř dokázala zařadit. „Almán chodí se svým kostěným vozem a hadrovým povozem, a na tom svém seznamu nás má všechny.“

Stříbrná dáma nabrala vítr do lesknoucí se dlaně. „Mně od narostly mozoly stíhání ostnatého drátu dřív než tobě mlíčný zuby, starouši. Nesnaž se na mě udělat dojem tím svým slangem a volným veršem a okouzlujícími způsoby.“

„Počkejte, prosím!“ volala za nimi September. Plíce měla sevřené a stažené. „Už nemůžu!“

Jenže oni veslovali nad vrcholky obilí ještě rychleji a noc teď už byla v plné parádě. *Ach, nikdy je nedoženu!* pomyslela si September horečně a srdce se jí sevřelo. Neboť ačkoli (jak jsme se už zmínili) malé děti nemají srdce, u větších dětí už to tak úplně neplatí. Srdce větších dětí jsou nová a neopracovaná, divoká a bouřlivá a nejsou si vědoma své síly. Stejně tak neznají rozum ani ukázněnost, a jestli chcete vědět celou pravdu, značné množství dospělých srdcí se jim taky nikdy nenaučí. A tak protože teď už September rozhodně byla větší dítě, můžeme s klidem říct, že se jí sevřelo srdce, neboť srdce v ní už začalo růst jako

KAPITOLA I

květina ve tmě. Mohli bychom také ztratit chvilíčku a politovat ji, neboť mít srdce mívá za následek podivná dospělácká rmoucení.

A tak zatímco její nezkušené nezralé srdce svírala panická hrůza, September pelášila ještě rychleji. Takovou dobu čekala, a teď jí měli jen tak ujet? Byla příliš malá, příliš pomalá. Jak by se s tím mohla smířit, jak jen by se s tím mohla smířit, kdyby tuhle příležitost promeškala? Překotně dýchala, nedostávalo se jí vzduchu a v koutcích očí se jí objevily slzy, které ale September hned utírala, jak běžela a běžela a zadupávala přitom loňskou kukuřici a sem tam nějakou tu modrou květinku.

„Tady jsem!“ kvílela. „To jsem já! Nenechávejte mě tu!“

Stříbrná dáma se zatřpytila v dálce. September se tolik snažila je nespustit z očí, dohnat je, běžet rychleji, aspoň o malinko rychleji. Pojďme se jí teď pověsit na paty, trošku ji popohnat, naklonit se k ní a zašeptat jí do ucha: Přidej, děvče, ty dokážeš běžet rychleji, ty je dohoniš, ty přece dovedeš natáhnout paže ještě o kousek dál!

A ona opravdu zabrala a uháněla rychleji, opravdu se natáhla ještě o kousek dál, jak probíhala mezi stébly, a opravdu si nevšimla nízké zídky porostlé mechem, která vedla zničehonic napříč polem, dokud o ni nezakopla a nepřepadla přes ni. Přistála obličejem dolů na trávě tak bílé, až se zdálo, že právě napadl sníh, až na to, že trávník byl chladný a nádherně sladce voněl přesně jako citronová zmrzlina.

Septembeřiny knihy ležely zapomenuté na zčistajasna prázdném trávníku našeho světa. Náhlý vítr vonící slabounce po všem zeleném, mátě, rozmarýnu a čerstvém seně, listoval jejich stránkami rychleji a rychleji, jako kdyby měl naspěch, jako kdyby se snažil co nejrychleji prolístovat k poslední stránce.

Septembeřina máma vyšla ven z domu a rozhlédla se po své dcerce, oči zarudlé od pláče. Jenže nikde v pšenici žádná dívka nebyla, jenom tři úplně nové knihy a pár karamelků pořád ještě zabalených ve voskovém papíře a pár odlétajících vran, ženoucích se s krákaním za veslicí, jež před nimi právě zmizela.

Ořechové rádio jí za zády prskalo a prskalo.